»БРАНИК« ИЗЛАЗИ
шест пута на недељу,
осим на дан после свеца.

ПРЕТПЛАТА и ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију,
А РУКОПИСИ
уредништву »Браника« у Н. Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ЦЕНА ЈЕ »БРАНИКУ«:
За Угарску: Србију, Црну Гору и друге стране државе
на годину К 34·— 46·— дин.
на по године К 17· – 23·— „
на четврт » К 8·50 11·50 „

Поједини бројеви стају 12 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова.
Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући А. Пајевића у Дунавској улици бр. 36.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

Бр. 22. У Новом Саду, у петак 30. јануара (12. фебруара) 1909. Година XXV.

МИЛОВАНОВИЋ.

Нота, резолуција, меморандум. — Кад ће бити меморандум предан великим силама. — Дискреција садржине. — Какав се значај приписује меморандуму. — Личност дра Миловановића. — Шта је гаранција за мир на Балкану.

☐ **Београд**, 27. јануара.

Спољашња политика Србије налази се пред владиним меморандумом великим силама. За њезину спољашњу политику карактеристичне су позната нота српске владе великим силама и позната резолуција Народне Скупштине. И сад долази меморандум, у којем ће се спољашња политика аргументовати, јер ни нота ни резолуција нису довољно аргументоване.

Неке овдашње, и већина страних новина, јавиле су прошле недеље, да је меморандум већ послат заступницима Србије код великих сила, да их предаду надлежним местима, но то не одговара истини. Меморандум је готов, но послан још није, а ових дана још се не може одредити ни време, кад ће бити отправљен. То ће се у осталом, као што је ваш дописник обавештен на надлежноме месту, догодити тек онда, кад у међународној политици српско питање дође на ред, да се решава. Сад је наравно на тапету бугарско-турско питање, а и аустро-угарско-турски спор не може се сматрати за дефинитивно решен.

Текст меморандума је утврђен, познат је на надлежноме месту на Цетињу, а није искључена могућност, да је био познат и у Петрограду, можда још у главним цртама пројекта. Текст ће, пре но што се пошље посланицима, а с обзиром на тадашњу ситуацију, можда претрпети омање коректуре у изразима и реченицама, но битни елементи његове садржине не ће бити промењени.

Шта садржи меморандум, то вашем дописнику није познато; а непознато му је с тога, што се у надлежноме министарству и сматра и хоће да се сматра његова садржина за врло дискретну. С тога су вести и наших и страних новина о садржини владина меморандума преране и, уза све то, што су доста добро комбиноване, нису тачне.

Ваш дописник, не хотећи се упуштати у нагађања, која могу евентуално бити и шкодљива по спољашњу политику Србије, може вам ипак саопштити то, да се на надлежноме месту меморандум сматра за врло важан чин српске владе, готово за последњу реч српске спољашње политике. Мени изгледа, да влада у томе меморандуму иде до крајњих граница могућности у попуштању, и да не ће бити вољна, примити одговорност за развој догађаја у земљи, ако се начела меморандума не би остварила. За то ће она бити вољна тим мање, што према поузданим извештајима из унутрашњости данашњи покрет у земљи није дело династичке акције, као што га приказује аустријска штампа, него дубок народни покрет, у који се излива до сад неприметно, али доста јако тридесетогодишње развијање Србије.

Ваш дописник верује такођер у значај меморандума, јер је овај у главном дело садашњега министра иностраних дела дра Милована Миловановића. Ја с тога сматрам, да меморандум нема намеру, да буде демонстрација, него да су његова начела доведена у склад са нашим општим народним интересима, са битним потребама краљевине Србије, кнежевине Црне Горе, и са вероватним могућностима у међународној политици.

То моје гледиште објашњава ми репрезентативна личност министра иностраних дела, који се не мора спољашње политике, неко ју води са рачуном и српске и међународне политике.

Личност министра Миловановића у политичкоме је свету довољно позната. Он наравно није из реда тако званог министарског пролетаријата у Србији, него је по свему, по својој прошлости и по својој дипломатској каријери, репрезентативна министарска личност, која се нашла на својему месту у време, у које је требало. Он је из добре куће и добро је ситуисан, те није оскудевао у материјалним средствима за своје образовање. Образовао се свестрано, а за тим се истакао као политички писац добре обавештености и модернога схватања. Обрађивао је српски политички проблем, на којем је као дипломата практички радио, те данас има дубоко и свестрано обрађен српски програм. Тај његов програм добио је нарочита израза у његову познатоме говору у Скупштини (20. XII. 1908.), који је у потпуну складу са национјоналним тежњама у Србији. Од тога програма тешко да ће се и за длаку начелно одступити у меморандуму српске владе, а свако одступање може бити само незнатна коректура у правцу дипломатскога стила, која ће бити изазвана само фактичним стањем у међународној политици. Уз то је Миловановић човек добре нарави и тишег темперамента. Он се лако не узбуђује и не заноси се утопијама. У додиру са њиме човек осећа, да је са човеком меким, душевним, са типом, који није склон на зло, но којем је стало до мира и до добра.

Према свему томе са политиком, коју заступа др. Миловановић, Србија тражи само оно, што води миру у земљи и на Балкану. А не оствари ли се то, не буде ли се водило рачуна о минималним начелима у меморандуму, који ће ускоро бити познат, онда ће, кад се гора заодене листом или кад се други пут гора заодене листом, други типови почети да репрезентују тежње Србије, а при томе, наравно, не треба сметати с ума, да Србија уз мирољубиве људе располаже и врло дрским и врло опасним типовима.

Све ово, у осталом, у Европи а нарочито на бечком Балплацу добро је познато, те се с правом можемо надати, да ће шармантност силних и моћних, одрицањем од тенденција, које су у стању пореметити мир, учинити своје, да др. Миловановић, успевши са својом скромном политиком, не буде принуђен самоодбрану земље положити у руке оних, који не презају ни од чега. Миловановићеве меке руке су у врло лепим белим рукавицама, и коме је заистински стало до мира на Балкану, треба да их прихвати...

Акуртијева оптужница пред аустријским царевинским већем.

Ми смо у 16. броју нашег листа саопштили читаоцима „Браника“, да је бококоторски српски посланик на бечком царевинском већу Михаило Бјеладиновић интерпелисао аустријску владу због оног чуда од оптужнице у парници против 53 Србина, који су окривљени тобожњом велеиздајом. У истом смо броју донели Бјеладиновићеву интерпелацију. Сад смо из Беча добили и мотивацију те интерпелације те ево хоћемо и њу да саопштимо читаоцима нашег листа.

Бјеладиновић је овако мотивисао своју интерпелацију:

Оптужница у загребачкој велеиздајничкој парници, која је као додатак тамошњег званичног листа „Narodne Novine« саопштена штампом те тако и у иноземству најдаље распрострањена, садржава на 24. страни тога додатка ово место:

ЛИСТАК.

ЖИВА СЛИКА.

— **Бајка.** —

(Наставак.)

Једаред у јутру, кад је лорд као обично ушао у њену собу, да јој пожели добро јутро, нестало је било мла́дице. Постеља јој је била недодирнута, прозор је био отворен.

Лорд сав пренераженн погледа кроз прозор. Тик уз прозор повлачио се олук. Мла́дица се јемачно низ олук спустила на улицу.

Памерстн стаде уздисати и кршити руке као очајник.

Он, слуга, Тереза — сви су је тражили васцели дан до по ноћи, полиција им је помогла, у новине су дали оглас . . . све бадава! Мла́дице нема па нема.

Тек трећи дан у јутру досети се лорд.

— Иди по кола! нареди нагло свом слузи.

Није прошло четврт часа а они се већ возили до шумице, у којој је он ономадне био с мла́дицом. Кад су стигли онамо, нареди Артур кочијашу да стане, а он сиђе с кола па се тихо упути до оног места украј потока, где је била она красна рудина са шарним цвећем.

Артур хитрим погледом прелети то место па одахне, кад спази мла́дицу, како лежи на леђих, подметнула руке под главу а очи упрла у небо.

— Чедо моје! кликне лорд па појури до ње.

Она крикне, скочи па је као лапета наједаред нестане у гуштари.

Лорд потрчи за њом па је стане дозивати и тепати јој свакојако, преклињући је, да не бежи од њега. С почетка је чуо, како јој одело шушти кроза жбуње а онда му је допирала до ушију само ломљава грања и лаки крок њених ногу. Најзад умукне и то, тако напрасно, да је он опазио, е је мла́дица нашла скровиште.

Стигавши онамо, смотри ниску колебу, у какву се од непогоде склањају шумари. Артур покуша, да отвори врата, но нека их је рука изнутра притисла. Лорд је знао, чија је то рука.

— Чедо моје! Злато моје! преклињао ју је он. Што бежиш од мене?

— Немој улазити! зачуо се на то глас изнутра. Ја хоћу да останем овде.

— Али, срце моје, ти ћеш ту пропасти! Немаш шта да једеш, па тек кад дође зима па напада снег...

— О, не бојим се ја ничега, само вароши и тебе!

— Мене, чедо моје? Мене се бојиш? Та ја те толико волим!

— Не, не! Ниси ти добар! Не волим ја тебе!

— Па ко да те штити овде?

— Он ће ме већ штитити. Куд и камо је он бољи, него ти. Ја га волим па хоћу код њега да останем.

Лорд силом развали врата. Мла́дица се од њега склони у кутић малене колебе. Артур јој приђе па је обгрли, ма да се она жестоко отимала.

— Чедо моје! тепао јој је. Не бој се мене, не ћу чинити ништа, што теби није по вољи. Та ја једино хоћу то, да ти будеш срећна и задовољна, па ма ја свиснуо од туге и жалости. Реци ми само, за што си побегла од мене и ко је тај, о коме говориш.

— То је онај млади шумар, кога смо срели ономадне. Он је врло добар према мени па ми је показао ову колебу, да се имам где склонити преконоћ.

— А за што не ћеш више да останеш код мене?

— За то, што не ћеш да идеш са мном у шуму. Ја за њом чезнем и сувише.

— Чезнула си ти за шумарем.

Мла́дица се насмеје па задрма главом.

— На њега сам наишла случајно, кад сам прво вече тражила склониште. Он ме је запитао, ко сам, одакле сам и шта овде тражим. Па онда ми је показао ову колебу. Јуче у јутру је опет дошао па је поделио са мном свој доручак. Данас је учинио исто тако. Веома је он љубазан и добар. Ако малчицо причекаш, видећеш га. За који час мора доћи,

— Причекаћу га! рече лорд па стаде вадити јело и пиће, што је био собом понео Ти мора да си добро гладна?

— Гладна?! Ни најмање! А нисам ни жедна! дода мла́дица, кад виде боцу токајца, коју он у тај мах метне на сто:

— Треба макар само да скрнеш, да се окрепиш. Ово је вино тако слатко а слабо.

»Сврха се та разабире већ у том, што се је, како се изводи из преписа записника, извађених из истраге проти Јовану Мирковићу (дбр. Ц-а-3, б-2, ц-3, д-3, е-3) очито већ и у нашу војску ширило растројно деловање, »да не би наша војска за случај рата са Србијом и Италијом пуцала на Србе«, тако, да се већ десило, како потврђује сведок Антун Девић (дбр. ц. VI. 4.), да и активни војници у униформи говоре, »да ће, ако би дошло до рата са Србијом, окренути Аустрији леђа и туђи наше људе«.

Ови ставови садрже без сумње тежак приговор против поузданости једног дела ц. и кр. војске, који ће приговор и у земљи и у иноземству зацело бити опажен, јер излази са званичне стране а услед многих других прилика даје повода мишљењу, да се тим целокупна јавност управо позива, да стане на пут већ далеко одмаклу злу, које надлежна војна власт у свом рођеном делокругу не може или не ће да заустави.

На мишљење, да је зло већ јако одмакло, наводи пре свега стилизација наведеног места, која не говори о прекршају верности према застави од стране, одређених, појединих војника, него већ са свим у опште о нашој војсци и у опште о војницима у униформи. Друго пак мишљење, да се тим целокупна јавност управо позива, да стане на пут злу, које не може или не ће да обустави надлежна војна власт, излази из чињенице, да нема никаква другог, нарочито никаква ијоле разложљива узрока, да се то место узме у оптужницу.

Стварно наиме то место говори о велеиздаји активних војника, који не потпадају загребачком судбеном столу, него војном правосуђу. А ниједна од грађанских особа, које су оптужене пред загребачким судбеним столом, не окривљује се са велеиздајничке везе са војницима, који би рекли били такво што. То место дакле очигледно није узето у оптужницу као доказ за чињенице. А као прост чин зарад илустрације скроз и скроз је излишно, јер ако то, да су оптуженици одиста починили »велеиздају«, није доказано осталом садржином оптужнице, која обухвата 5300 редака, онда осам редака тог приговора против војске зацело не ће спасти доказну грађу државног одветника.

Ми свакако писмо уверени, да против ц. и кр. војске од стране загребачког одветништва тако скроз и скроз без потребе подигнута тешка оптужба одговара истини, него слутимо у њој, по целој тенденцији те оптужнице, много пре жалосну оскудицу такта и политичког разбора, јер се та оптужница фактично приказује само као полемичан спис екстремно политичке фракције, која у свом слепом прогањалачком бесу и не види и не зна, шта тиме разорава и раствара.

Но пред даљом јавношћу, којој је то непознато, излази при свем том као »званична« манифестација, којом у њој против ц. и кр. војске дигнута тешка оптужба, добија врло озбиљан задак и замашан значај.«

Бјеладиновићеву интерпелацију потписали су ови посланици на царевинском већу: Хупка, др. Марков, др. Крек, Пишек, Јаклић, Шустершић, Калина, Фр. Демшар, Графенауер, Иван Хрибар, Вуковић, Јежовник, др. Тресић-Павичић, Спинчић, др. Хајн.

ЗАПЛЕТИ НА БАЛКАНСКОМ ПОЛУОСТРВУ.

Да Русија у свом данашњем потпуно растројеном стању хоће по сваку цену **мира** у Европи, показује и корак, што га је руски посланик у Београду Сергејев предузео код српске владе. Он је подигао формалан протест против меморандума, што га Србија намерава поднети велесилама. Сергејев је био код српског министра иностраних дела Миловановића и тамо је, у споразуму са енглеском и француском владом, изнео своје приговоре против меморандума.

Србијин меморандум.

Меморандум Србије биће у споразуму са Црном Гором измењен. Између Београда и Цетиња воде се преговори, али српској влади је дато на знање, да треба у опште да одустане од подношења меморандума. У београдским владиним круговима веле, да ће меморандум поднети тек по завршетку преговора између Аустро-Угарске и Турске, односно између Турске и Бугарске.

Турска није повукла свој предлог.

Вест дописника »Frankfurter Zeitung«-а, да је турска влада повукла свој предлог, неистинита је.

Руски министар иностраних дела Извољски изјавио је турском посланику, да ће против-предлог Турске предложити министарском већу на претрес.

Приговори против оптужнице,

које су у име свију осталих бранитеља сигнирали ови: **Др. Хинковић, Др. Медаковић, Др. Мазура, Др. Стојановић, Др. Шпаниħ, Др. Пелеш, Др. Немец, Др. Валентековић, Др. Белобрк, Др. Петрановић** и **Др. Соларић,** и предали судб. столу у Загребу 24. јануара.

(Наставак.)

Поступак, који одговара закону, не може бити злочински у опће, а велеиздајнички напосе, ма какову накану имао онај, који се законом служи.

Рецимо н. пр. да би био прото Никола Ерцеговац тражио измјену латинице ћирилицом у намјери велеиздајничкој (како ју оптужница схваћа) наиме у накани да тиме получи отргнуће Босне и Херцеговине од њемачког Бунда — ни у том се случају не би у чину могло назирати ништа велеиздајничко, будући да је тај чин као такав потпуно законит. *Вршећи закон не може нико кршити закон. Једно искључује друго.*

Стога је и неоправдано, ако се као велеиздаја жигоше н. пр. настојање Срба, да се у опћини и школи намјесте Срби. Закон им, у колико су опћински вијећници, даје право ингеренције на те изборе, па је и њихова ствар, како ће то *право* вршити.

Вршећи своје *право*, не може нико починити велеиздаје, иначе би то право по цијели устав, којега зајамчује, постало илузорним.

Значајно је и то, што се у самој оптужници (стр. 42.) истиче, да се до бановања грофа Куна православни живаљ у Граници није називао српским, те се је тек од њега овамо, нарочито од вел. жупана Буде Будисављевића, стало ширити име српско те и грб и барјак српски. Нису ли дакле и они велеиздајници, шта више зачетници велеиздаје?

Познато је, да су неки Срби једном згодом поздравили грофа Куна као српскога бана, док је тек недавно — кад је већ истрага против нас била у течају — садањи подбан Церновић дочекан у Сланкамену под српским барјацима, које државни одвјетник сада зове велеиздајничким. Једна дакле те иста — српска — застава једном је призната законитом, а други пут је жигосана као велеиздајничка.

Ко да се спозна у том *мешежу појмова*! Како може нешто бити велеиздајом у Глини а у Сланкамену изразом службена метанисања?!

Будући да је, како се види, утужено много чина, који одговарају закону те их овај заштићује, мораће се оптужба одбити по §-у 204. 1. к. п.

* * *

Оптужница тврди, да у Београду опстоји политичко друштво »Словенски Југ«, којему је сврха, да се краљевине Хрватска, Славонија и Далмација, те Босна и Херцеговина отргну од монархије и присаједине краљевини Србији; ми, оптуженици, да смо од год 1906. провађали на подручју Хрватске и Славоније организације с истом сврхом, па према закључцима тих организација популаризирали српски грб, заставу и. т. д.

Темељ ево и извор цијелог наводно револуционарног покрета је дакле друштво »Словенски Југ.«

Има ли ово друштво доиста сврху, која му се уписује у гријех?

Јест, вели оптужница, и позива се на свједока *Ђорђа Настића. Тај је »свједок« већ у истрази заприсегнут.*

По § 160. к. п. смију се само изнимице у становитим случајевима свједоци већ у истрази заприсећи, а по §. 161. 1. к. п. не смију се *под инаком ништавности* заприсећи они, о којима је доказано или за које се сумња, да су кажњиво дјело, о којем се испитују, починили сами, или у њем судјеловали.

По исказу Настићевом је он сам био главним чимбеником у читавој тобожњој револуционарној завјери, што потврђује и у свом »Финале,« велећи: »Можда ће неко излагање у овој књижици дати повода аустријским властима да закуче тешким параграфима *мене* и још неке личности« (стр. 6. и 7.)

Овдје нам није намјера упустити се у доказивање, да Настића никако не штити безкажњивост по §. 62, к. з., јер код њега не предлежи ни једна од претпоставака ове законске установе. Није се он тек упустио у велеиздајнички савез, већ га је — ако такав савез опстоји — он сам заснивао, није он ништа одао поглаварству, већ је све тобожње тајне изнио својом брошуром у најширу јавност.

Но без обзира на то, да ли има или нема право на законску благодат некажњивости, непобитно је утврђено властитим исказом пред судом, као и публикацијама његовим, да је био један од најактивнијих заснивача тобожње завјере, *дакле да је у утуженом злочину судјеловао.* Био кажњив или не, закон забрањује *под инаком ништавношћу*, да се судионик деликта о истом преслуша под заклетвом.

Ова флагрантна повреда закона баца оштро свјетло на цијели поступак у овој истрази, која и онако обилује управо невјероватним неправилностима.

За нас је овдје доста ако нагласимо, да је заклетва, којом је Настић потврдио свој судбени исказ, ништава, те се дакле узима као да не опстоји.

Уважи ли се уз то привремени статут »револуционарне организације,« што га је изнио Настић за поткрепу свог исказа, у којем се каже (стр. 63.): *»У Хрватској и Далмацији поспомагаће организација политику елемената, који су за сједињење тих земаља и самосталност на основици братске равноправности између Хрвата и Срба«*:

бива јасно, да је та »револуционарна организација« за Хрватску и Далмацију не само зачудо кротка, већ законита, чак, што је још далеко више, у правом смислу патриотична.

Злочин велеиздаје по §. 58. ц. изискује становити насилни поступак; без насиља нема »отргнућа«. Гдје је пак по истом Настићевом »револуционарном штатуту« насиље, којим би се имало поступати у Хрватској и Далмацији? У осталом не само да тај штатут гледе наше домовине не иде за отргнућем, већ управо, како је нетом истакнуто, за законитим и свим Хрватима и Србима управо светим и по њима вруће жуђеним циљем. Чим се руши темељ, руши се и зграда сама. Чим је самим главним доказалом »свједока« Настића утврђено, да »Словенски Југ« гледе Хрватске није имао сврхе, да се ова краљевина силом отргне од монархије — пада тиме и цијела оптужба. Без ове сврхе нема велеиздаје па већ из тог разлога не би краљевски бански стол по §. 264. 1. к. п. могао и смио да пристане на оптужбу.

Међутим, била сврха »Словенском Југу« ма како револуционарна, нас се то не тиче, док се не пружи доказ, да смо били у свези с тим друштвом, да смо знали за његову револуционарну сврху, и да смо са своје стране ту сврху проводили. Тих пак карика нема у ланцу »доказа«, што их оптужница износи.

(Свршиће се).

— О, вода је куд и камо боља! одбијаше она. Вода је овде тако бистра и тако хлађана.... ја....

Наједаред застане.

— А ко сам управо ја? запита наједаред.

— Ко си? Моје чедо, моје злато!

— То нема смисла! викне млádица жестоко. Хоћу да знам, одакле сам, ко ми је отац, ко мати, па како сам дошла до тебе. Ничега се не сећам, баш ничега, све до оног часа, кад сам се освестила у твом стану. Јесам ли ја икад била дете, као други људи? Млади шумар вели, да сам морала бити дете, јер сви одрасли су били најпре деца. Он рече, да сам ја то сама заборавила, а уз то ме је гледао некако чудновато, као да ме сматра за једну од оних бедних, о којима си ми причао, да нису сасвим при себи. Спадам ли ја одиста међу те или сам пре спадала међу њих? По некад ми је тако, као да сам била мала, као да сам тек учила говорити, ходити и јести, као друга деца. Реци ми дакле, јесам ли ја кад била дете?

Лорд је збуњено гледао преда се. Да ли да јој каже истину? Можда ће бити боље, да јој истину затаји.

— Наравно да си била дете! рече најзад.

— А ко су ми родитељи? Где сам се родила?

— Твоји су родитељи умрли одавна већ. Родила си се далеко онде у Енглеској.

— Па како сам доспела до тебе?

— Ја сам тебе примио, јер си била сироче. Било ми те је жао. Одмах сам те заволео, чим сам те угледао.

— Дакле ја заиста нисам била сасвим при себи?

— Пре неког времена си била тешко болесна, чедо моје, па си зацело онда заборавила све, што је с тобом било пре тога.

Она погледа у њега, као да му не верује.

— Е па за што сам ја онда мимо сав остали свет? запита за тим. Тà ономад си ти говорио с оним из полиције па сам ја чула понешто, ма да се нисам даље осврталa на то. Онда си ти рекао, да сам постала од слике. Јесте, јесте! Добро се сећам. Па нисам имала ни имена те смо с тога били на полицији. А за што је мени презиме Памерстн, као теби.

Лорд је дуго размишљао, пре но што јој је одговорио. Онда му се учинило, да је најбоље, да јој реши загонетку њена живота.

Она је пажљиво слушала па на послетку није могла да изађе из свог чуда.

— Толико новаца стајем ја! рече најзад. Тако сам зар била скупа! Ја сам дакле слика, нисам људски створ, као ви остали! Знаш ли ти, да је то мени баш мило. Према осталим се женскињама осећам тако туђа, бојим их се, па чак и Терезе. Међу тим, кад си за мене платио, онда нисам ни слободна као други свет....

— Слободна си, ако хоћеш, чедо моје! Али мени би пукло срце, кад би отишла од мене.

— Па шта могу ја силом, кад те не волим?

— Ниси ти крива! одговори Артур снуждено. Моја је кривица, што ти живиш, чедо моје, па се ја морам и бринути за тебе. Нико те не воли тако као ја а моја је жеља, да будеш сретна. Бојим се, ако одеш од мене, не ће други имати спрам тебе обзира и нежности, колико је теби потребно. Пођи са мном! Ево ти обричем, да ћу се с тобом преселити у какав дворац у шуми, где ћеш по вас дан бити у зеленилу те моћи слушати птичји цвркут и жубор хлађаних извора.

— Збиља?

— Дајем ти реч!

Она скочи од радости па кликне:

— А ти хајде!

У тај мах се на вратих укаже млади шумар.

— Гле, ево га! кликне млádица, полети шумару у сусрет па га загрли.

— Ој, ала се радујем што си дошао! С тобом бих куд и камо волела живети у шуми, него с њим!

Лорд је био и сувише поносит, а да би хтео био силом изнудити љубав, те тако савлада своју тугу па се са младим шумаром упусти у разговор. Исприповеди му све. Надао се ипак, да ће се млади шумар добро промислити, пре но што пристане на то, да узме тајанствену млádицу. Но младом се шумару допало баш то, да има жену, која је мимо друге жене. А знао је, да је лорд зјело богат те да ће их помагати. Па најзад, млádица је одиста била узор лепоте и милоте.

Кад није било на ино, лорд пристане на то, да се њих двоје вере. Буде већ утаначен и дан, кад ће се венчати.

Но једног се дана млádица са излета до свог вереника врати кући јецајући, готово ван себе.

Лорд је сав забринут запита, шта јој је те је тако узбуђена.

Она му се потужи:

— Како да не будем узбуђена, кад ме је тако увредио! О, Артуре, то није лепо од тебе, што хоћеш да ме продаш том човеку!

— Па шта је, чедо моје? Ваљда сте се споречкали?

— Богме јесмо, али тако, да се никад више не ћемо помирити. Замисли само, шта је хтео тај витков.

НОВИ САД, 29. јануара 1909.

— **»Кршњави« — чешко презиме!** Гласовита Акуртијева „Оптужница“ преузела је из саборскога говора дра Анте Павелића приговоре презименима неких Срба у Лици, али се ни један од њих двојице није при том освртао, каквих све презимена има међу Хрватима. „Кршњави“ — зар је и то хрватско презиме? Таква човека, као што је овај с тим чешким презименом, нема у Хрватској. Ни Фран Поточњак није му као политички лакрдијаш — до колена. Требаће врло вешто перо, да опише Кршњавијево политичко камелеонство и и шарлатанство; да прикаже његов рад као одељнога предстојника, где се прославио добивеном „тинтарницом“ и недобивеним мешањем у „унутарње послове“ — једне гараве Српкиње; да достојно жигоше његово издајство „хрватске државне идеје“ на Ријеци, почињено тим, што је преместио хрватску гимназију на Сушак, а и да за вечна времена надовеже на то изјаву власнице куће, у којој је била хрватска гимназија на Ријеци, јер га је њоме изнела, да је казао неистину итд. Откад је ускочио у Франков табор, такова га је србофобија или србождерство (мало по мало) снашло, да се и најхладнији човек мора згражати на писање његово и говоре његове. Каквим ли се само подлим подметањима и извртањима према Србима служио, кад је наваљивао на проф. Шурмина приликом избора! А ужасно је, што све сад трабуња и пише тај сујетни и пакосни старкеља, који се у младости „играо“ са Србима, а у старости се ево игра њиховим главама. Потоња покољења хрватска поставиће поуздано оваке превртљивце и смутљивце за уклин и за ругло хрватском народу, да се не би више нико од Хрвата усудио њиховим трагом поћи.

Акурти, Кршњави, Франк, Раух! Зар су и то потомци Томислављевих Хрвата? „Кршњави“ је, рекосмо већ, чешко презиме, а значи: Шувак, Шуваклија или Левак; дакле „Scaevola“ Исане, кажи своме вођи, да ти се побрине за хрватско презиме, а том приликом да и сам биљег плати, па и своје по хрвати, можда ћете онда обојица у политици бити трезвенији и родољубивији.

Небојша.

Да се јавно показујем за новце! Тако бисмо се, рече, за кратко време обогатили. Ја му рекох, да сам за њ хтела да пођем само за то, да могу с њим живети у шуми, а он ме исмеја па рече, да ја то не разумем. Ја га сад мрзим, Артуре, па сам му то и рекла!

Још исти дан дошао је млади шумар, да се извини. Али га млádица није хтела ни да чује.

— Код тебе ћу ја остати, Артуре! изјавила је одлучно. Уради, што си обрекао. Пресели се са мном у шуму. Ја се не ћу удати ни за кога другог, само за тебе.

— Видећемо, хоћеш ли одржати реч! одврати лорд.

Није прошло неколико недеља а лорд је млádицу одвео у свој летниковац, који је за скупе новце купио у Шварцвалду. Летниковац је лежао усред планине а зелене су јеле и оморике завиривале у његове прозоре.

Млádица је била сва усхићена, кад ју је лорд дигао с кола па јој показао нови завичај.

— Овде можеш живети по вољи! рекао јој је од свег срца а она је кличући пала му на груди и називала га својим милим, добрим Артуром.

(Наставиће се).

Политички преглед.

— **Бредичанов наследник.** Тек што је отишао Богу на истину честити румунски народносни посланик Коријолан Бредичан, а већ се мађарске странке стале отимати о ораховички мандат, који је упражњен услед Бредичанове смрти. Уставна странка кандидује будимпештанског професора дра Јосифа Сијегеска а независњаци би да прибаве тај мандат Ернесту Бретнеру, потпредседнику алфелдске независне странке, но говори се и о независњаку Стевану Ватију као кандидату за ораховички срез. Ради се на том, да се погоде па да сви потпомогну једног мађарскога кандидата, како би спречили, да не буде изабран ко од народносне странке. Извештени смо, да ће румунска народносна странка истаћи у ораховичком срезу чувеног старог опробаног родоуљба и борца Ђорђа Папа од Базешћа.

ВЕСТИ ИЗ МЕСТА И ИЗ НАРОДА.

Нови Сад, 29. јануара 1909.

— **Управни Одбор Матице Српске** држао је своју редовну седницу 17. (30.) јануара о. г. под председништвом А. Хаџића, председника друштвеног. У почетку седнице члан Вељко Миросављевић ређајући заслуге, које је председник друштвени стекао на просветном пољу и које су нашле признања и на највишем месту тиме, што га је и Његово Величанство краљ наш Фрања Јосиф I. одликовао официрским крстом са круном свога ордена: поздравља у име чланова управног одбора председника друштвеног са искреном жељом, да га Бог још дуго поживи на корист народа српског. Чланови управног одбора устајањем са својих места и усклицом: »Живио наш председник!« одазвали су се лепом поздраву. — Секретаријат извештава, да су преминули ови чланови матичини: 1. Тоша Петаковић, умировљени учитељ у Мартоношу; и 2. Мита Калић, члан Књижевног Одељења, умировљени професор у Сомбору. Успомени тих преминулих чланова одане су уобичајене почасти. -- Кр. угарско министарство богоштовља и јавне наставе шаље разрешнице на рачуне за год. 1907. о фондовима: Гавре Романовића, Гедеона Дунђерског, Кат. А. Јовановићке, Васе Јагазовића, Симе Ђорђевића, Софије Пасковићке, Рахиле Манојловићке, Петра Костића и за рачун о заједничким управним трошковима. — Исто министарство шаље примедбе на рачуне за годину 1907. о фондовима: Павла Јовановића, Кристифора Шифмана и о пензијомом фонду. — Према опоруци и наредби министарства умољена је Његова Светост патријарх српски, да се изјасни, прима ли се руковања фондом А. и Д. Коларовића за случај престанка Матице Српске, којој је руковање тим фондом остављено. — Магистрат слоб. кр. вароши Новога Сада, на основу поднесених планова, уз неке примедбе, даје дозволу за зидање зграде на ханском земљишту за сиротиште из фонда Марије Трандафилке, али да се пре зидања мора поднети молба за тако звану грађевну линију. На основу те дозволе позван је архитект Момчило Тапавица, да до 15. фебруара о. г. зготови детаљне планове с прорачуном заједно, да би се могли поднети министарству унутрашњих послова. -- Кр. финансијској управи у Сомбору послата су тражена дата о задужбини Д. Коларовића и жене му Анастасије. — На јавну дражбу куће Јулијане Маргетићке у Темишвару одређује се књиговођа Аркадије Марковић. — На парастосу, што га је приредила српска црквена општина у Новом Саду добротворима Јовану и Марији Трандафилки, заступао је Матицу председник друштвени. — Узет је на знање извештај фискала друштвеног дра Стевана Малешевића у парници ради оставине Евгенија Вучића у Београду. — Узети су на знање извештаји фискала друштвеног о ванпарничним стварима. — Према наредби министарства подносе му се захтевана разјашњења на неке фондовске рачуне за год. 1907. — Према предлогу економског одбора наређена је исплата рачуна за накнадни посао подузимачима за зидање штале на салашу задужбине Симе Ђорђевића у Молу. — Пољска Академија знаности у Паризу захваљује на поклоњеним књигама. — То исто чини и управа ниже трговачке школе у Призрену. — По предлозима фискала друштвеног одобрено је неким дужницима, да могу бестеретно преписати на име купца неке парцеле за сигурност зајмова заложене земље. — Одобрено је зајмова у износу од К 10.000. — Расправљено је више предмета економске и административне природе.

— **Главна скупштина Добротворне Задруге Српкиња Новосаткиња.** Сад у недељу, 1. (14.) фебруара о. г., одржаће се у дворници српске више девојачке школе XXVIII. годишња редовна главна скупштина Добротворне Задруге Српкиња Новосаткиња а почеће тачно у пола три после подне. На скупштини ће управни одбор поднети извештај о свом раду у години 1908., прегледачиће ће поднети извештај о стању благајнице, поднеће се извештај о фонду Ђорђа Ф. Недељковића а бираће се нове часнице, прегледачице и половина одборкиња. Имање Добротворне Задруге Српкиња Новосаткиња износило је крајем 1907. године К 50.814·19 а крајем 1908. године К 60.121·39, те је дакле порасло за К 9.307·20.

— **Концерат новосадских Српкиња девојака.** Познато је, да се новосадске српске девојке биле удружиле, да оснују Женски Соко, али им, ма да су као сврху свом удружењу изреком истакле неговање књижевности, песме, свирке и гимнастике, правила нису била одобрена од кр. уг. министарства унутрашњих послова и особито им се приговорило, што су у правилима као пословни језик означили српски ћирилицом. Но то није Српкиње помело у њиховој лепој накани те се удружиле са српском мушком омладином па с њом заједно раде у истакнутом смеру. На врло су смислен начин наумиле да даду јавна рачуна о свом досадашњем раду тим, што ће у четвртак 5. (18.) фебруара у великој дворани Мајерова хотела приредити концерат с игранком а чист приход тога концерта намениле су сиротој деци. За концерат су придобиле на суделовање пијанискињу Несику Медлингерову из Будимпеште, која је онде већ у више прилика концертовала с врло великим успехом. Гђца Медлингерова, која је од своје добре воље дошла амо у Нови Сад, свираће овом приликом Бетовенову једну сонату. Осим ње суделоваће у овом концерту и млађана госпођица Софија Драгојловићева, мила унука нашег поштованог суграђанина Лазе Вукова, која ће се овом приликом први пут јавно приказати као вијолинискиња. Госпођица ће уз оркестар петроварадинске пуковније свирати Беријотов један концерат. У гласовир у четири руке свираће једну Веберову увертиру госпођице Смиља Петровићева и Олга Теодоровићева, г. Ђорђе Петровић певаће уз гласовир један баритонски соло, мушки збор новосадске трговачке омладине певаће Мокрањчево »За инат« а омладински мешовити збор Бајићеве »Српске звуке«. Омладина ће такођер приказати и два позоришна комада, који су спремљени баш за ову прилику. Прво је једночина глума младога доктора Игњата Павласа с натписом »Женско питање« а друго је приказ у осам слика с говором, певањем и свирком, који је с натписом »Снови младих девојака« написала гђца Јулка Ђурчићева. У глуми дра Павласа играће гђце: Олга Ковачевићева, Смиља Ђорђевићева, Вукосава Драгашевићева, Зорка Тотовићева и Ангелина Љубишина и г. г. др. Игњат Павлас и Милан Матић, а у приказу гђце Ђурчићеве суделоваће гђце: Милана Јовановићева, Даринка Могина и Вукосава Поповићева. Као што видимо из натписа појединим сликама — Бачки живот, Кандидовање, Сретно човечанство, Концерат, Увенчавање, Забава, Серенада, Сватови — дело гђце Ђурчићеве смера да изнесе еволуцију данашњег стања у питању женског образовања, које се питање овде најзад упућује на прави позив женскиња, да буду добре жене и матере. — С погледом на племениту сврху концерта, потпору сиротој деци примаiу се добровољни прилози. Цене местима су ово: ложа 10 К, седиште у првих пет редова 3 К, у осталим редовима 2 К, стојање 1 К а улазница за ђаке 60 потура. Улазнице се могу напред добити у књижарници Милана Ивковића. Почетак концерту је тачно у осам сахата у вече.

— **Српски музички календар.** У веома спретну издању изашао је за ову годину 1909. српски музички календар. Ово је прва година том календару а уредио га је даровити и вредни наш музичар Душан Шамбек, ликовођа т.-ковинског српског певачког друштва, које је летос прославило своју четрдесетгодишњицу и којем је Шамбек приказао овај свој календар, сетивши се том приликом и врлога му председника Добривоја Павловића. Уз календарски део доноси Шамбеков календар леп чланак о заслужном српском музичару Корнелију Станковићу (1831.-1865.) и из 18. и 19. броја »Бранкова Кола« од год. 1906. прештампану студијицу Исидора Бајића с натписом »Немиле појаве у народним композицијама«. Ванредно је занимљив у овом календару списак певачких друштава у Српству, из којег видимо, да у Аустро-Угарској има 77, у Босни и Херцеговини 20. у Србији 45 (у самом Београду 11), певачких друштава, у Црној Гори два (на Цетињу и у Подгорици), у Турској и у Америци по једно (у Солуну и у Питсбургу). Уредник се претходно јавним позивом обратио био на сва певачка друштва, да му саопште податке о себи, но на жалост се одазвало мало друштава те је тако овај списак у толико остао непотпун, што се код многих певачких друштава уредник морао задовољити тиме, да их само региструје по имену, а код оних, од којих је добио обавештаја, изнео је, кад је које основано, ко му је сад председник и ликовођа, колико има чланова и какав је збор, да ли мешовит или мушки. Не само пријатељима песме и свирке, него и свем српском свету препоручујемо најтоплије Шамбеков музички календар. Шамбек је заслужио, да му се призна трудба, коју искрено улаже у то, да потпомогне напредак српске музике. Шамбеков је календар штампан у штампарији »Браника« те му је и спољашња израда врло лепа.

— **Нови чланови Српске Краљевске Академије Наука у Београду.** Из Београда нам пишу: »Прошле године претрпела је наша Академија Наука велике губитке; изгубила је пет својих правих чланова: Стојана Бошковића, Милана Ђ. Милићевића, дра Валтазара Богишића, генерала Јована Мишковића и Симу Матавуља. На јучерашњем свом скупу бирала је она нове чланове. За праве чланове изабрала је дра Лазу Костића и Саву Урошевића, професора минералогије на нашем свеучилишту. А за дописне чланове изабрани су: Александар Соболевски, професор свеучилишта у Петрограду, др. Карел Кадлец, професор чешког свеучилишта у Прагу, др. Никола Јорга, професор свеучилишта у Букурешту, др. Јован Радоњић, професор свеучилишта у Београду, Павле Поповић, професор свеучилишта у Београду, и Урош Предић, академски сликар.

— **Вуковарско српско певачко друштво »Јавор«** приређује уз пријатељско суделовање гђица: Олге Грчићеве и Зорке Панићеве на Сретеније 2. (15.) фебруара 1909. беседу са игранком у просторијама позоришне дворане »Гранд Хотела«. Зборовима равна и на гласовиру прати госп. Франјишек Браун. На овој забави свираће војна музика ц. и кр. пешадијске пуковније број 78, из Осека. Распоред: 1. Ст. Мокрањац »Х. Руковет«, (Срп. нар. песме за мешовити збор.) 2. К. М. пл. Вебер: Арија из »Вилењака«, уз пратњу гласовира пева гђица Зорка Панићева. 3. Карас: »Сета«, (мушки осмопев). 4. Ф. Лист: Spinnerlied из опере »Der fliegende Holänder« од Р. Вагнера, свира на гласовиру гђица Олга Грчићева. 5. Базен-Бендл: »Крстоносци на мору«, пева мешовити збор. 6. Б. Сметана: Дует из опере »Продана невеста«, уз пратњу гласовира, певају гђица Зорка Панићева и г. Јован Јовановић. 7. Ст. Мокрањац: »I. Руковет«. (Из моје домовине) за соло и мушки збор. — За тим игранка.

НОВОСТИ СА СТРАНЕ.

— † **Катил Мандес.** У једном тунелу на железничкој прузи међу Паризом и Сен-Жерменом нађена је измрцварена лешина плодовитог француског књижевника Катила Мандеса (Catulle Mendès). Мандес се из Париза сам враћао у Сен-Жермен, где је стално становао, те је постао жртва непажњи. Буновав је отворио врата на вагону па је спао с воза. Тако се ужасно озледио, да се није могао да макне са шина и тако га је онда прегазио други воз, који му је одрубио десну руку и ногу а главу му сасвим здрузгао. Покојник се родио године 1841. у Бордоу а врло је млад почео књижевнисати. Окушао се у лирици, у драми, у роману и у новели. Лирске му песме изашле су скупљене године 1872. под натписом »Poésies«. Најбољи му је роман »Mephistophela« (1890.) а најважније су му драме: »Les mères ennemies« (1882.) и »La femme de Tabarin« (1889.). Због ове последње имао је парницу са компонистом Леонкавалом, кога је обедио, да је у либрету своје опере »I pagliacci« плагирао ту његову драму. Од Мандеса је у »Бранкову Колу« 1901. у српском преводу изашла новелица с натписом: »Његово име и презиме«.

НОВИЈЕ.

Техеран, 28. јануара. Из Решта је стигла вест, да су револуцијонарци јуче опљачкали гувернерову кућу па је онда запалили. Говори се, да је гувернер убијен. Више персијских козака склонили се у руски конзулат.

ТЕЛЕГРАМИ
уредништву »БРАНИКА.«

Ново министарство у Аустрији.

Беч, 29. јануара. „Wiener Zeitung“ јавља, да се ново министарство састоји из стручњака одлучна, али непри-

страна националног уверења. Ново министарство ће ићи за тим, да се народи вближе и да се изведу социјалне реформе, а уз то ће порадити и на том, да се што пре омогући рад царевинског већа. Образовање новога кабинета наилази код чешких странака на одлучан отпор. Чешке ће странке заједнички заузети становиште према влади. Извршни одбор словенског центрума закључио је, да Словени најоштрије нападају владу.

Аустро-Угарска према Србији.

Беч, 29. јануара. Односај према Србији је запет, али још није толико заоштрен, да би сукоб добио акутан карактер. Ситуација је до душе непромењена, но извесно је, да Аустро-Угарска не ће више дуго подносити изазивачко држање Србије. Ако Србија буде даље изазивала, Аустро-Угарска ће преко свог посланика најенергичније протестовати у Београду, а ако буде потребно, онда ће и демонстровати.

Азев ухваћен.

Петроград, 29. јануара. Терориста **Азев** ухваћен је у Теријокију на финској граници.

Несреће.

Јекатеринослав (у Русији), 29. јануара. У угљеном руднику у Ташинову догодила се велика несрећа. Стотинама рудара је погинуло.

Костарика (у Америци), 29. јануара. У Пуерто Лимону се одронила земља и начинила велик пустош. Има много мртвих.

Револуција у Перзији.

Техеран, 29. јануара. У Решт су отишла појачања. Устаници су поставили привремену владу.

Због празника Св. Три Јерарха изаћи ће идући број нашег листа у суботу после подне.

Књижевне вести.

БРАНКОВО КОЛО

ЗА ЗАВАВУ, ПОУКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Власник оставина

Паје Марковића Адамова.

Главни уредник

Милан Будисављевић.

Изашао је 2., 3. и 4. број са овим садржајем:

Бр. 2. Др. Лаза Поповић: Прича о једној патки. — Л. Мргуд: Народњак, сатирична игра у 3 чина. — Вељко Петровић: Жена. — Божа С. Николајевић: Идила. — А. Куприн: Двобој (роман). С руског: Ник. Николајевић. — Тодор Стефановић Виловски: Светли и тамни дани (из мојих успомена). — Љубомир Лотић: О оцу Бранкову Тодору Радичевићу. — Ковчежић.

Бр. 3: Аница Савић: Емил Верхарн. — М. М. Ускоковић: Прве слутње. — Л. Мргуд: Народњак, сатирична игра у 3 чина. — Емил Верхарн: Ужари (Les Gordiers), с француског Аница Савић. — А. Куприн: Двобој (роман). С руског: Ник. Николајевић. — Тодор Стефановић Виловски: Светли и тамни дани (из мојих успомена). — Љубомир Лотић: О оцу Бранкову Тодору Радичевићу. — Ковчежић.

Бр. 4: Аница Савић: Емил Верхарн. — Др. Божидар С. Николајевић: Визија у очи новог лета. — Л. Мргуд: Народњак, сатирична игра у три чина. — А. Куприн: Двобој (роман). С руског: Никола Николајевић. — Тодор Стефанорић-Виловски: Светли и тамни дани. (Из мојих успомена.) — Љубомир Лотић: О оцу Бранкову Тодору Радичевићу. — Ковчежић.

Бранково Коло излази сваког четвртка у Срем. Карловцима на два табака.

Цена му је за Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину 10 круна, а за све остале земље 12 круна годишње. Преплату прима само администрација „Бранкова Кола“ или г. Душан Котур у Срем Карловцима.

Трговина.

НОВОСАДСКА НИЈАЦА.

ИЗВЕШТАЈ

29. јануара 1909.

Нова пшеница I. каквоће	К	12·70 —·—
Нова пшеница II. каквоће	„	12·10 —·—
Зоб — — — — —	„	8·10 —·—
Јечам — — — —	„	8·— —·—
Кукуруз окрњен (нови)	„	6·70 — 6·80

све од 50 кила.

---

†

Јавна захвалност.

Црна и изненадна вест, да је мој мили и незаборављени син

Др. Јоца Мајински

далеко од родитељског дома испустио душу своју, јако је потресла и иначе изнемогло срце моје. Туга је моја тако велика, да би се зацело излила била ван границе издржљивости људске, да добри и милостиви људи — познаници и пријатељи моји — саучесном речју и делом не ублажише ојађено срце тужног и остарелог родитеља. Зато осећам потребу, да се свима тима јавно захвалим.

У првом реду благодарим овдашњем учитељу г. Озрену Загорици, који ми је као син на расположење ставио услуге своје, примивши на се бригу о приређивању погреба.

Благодарим усрдно часној господи свештеницима: Браниславу Поштићу стапарском и Станку Протићу брестовачком као и учитељима Ј. Славковићу и Жарку Благојевићу, који су код самртног одра мог сина читањем св. јеванђеља и појањем заупокојених песама бесплатно указали последњу почаст и саучешће. Уједно захваљујем ратару Лазару Трњакову, који ми је сина у болести дворио и трудио се, да му олакша болест и пренео мртво му тело у Сентомаш.

Велика хвала нека је овдашњим свештеницима, који у цркву примише из другог места донесено мртво тело, после чега га опојаше и до гроба отпратише,

Благодарност моју нека изволе примити и г.г. учитељи, који бесплатно учествоваху на спроводу, увеличавши опело својим дивним појањем.

На послетку хвала, велика хвала свима овима, који било лично, било писмено изјавише своје саучешће или испратише милога ми покојника до вечне му куће.

Захвалност ојађеног оца и благослов остарелог свештеника нека их прати на свима путима живота њиховог.

У **Сентомашу**, 25. јануара 1909. г.

Ојађени отац:
Симеон Мајински
парох.

47 1—1

Управник: **Др. Мих. Полит-Десанчић.**
Одговорни уредник: **Јанко Перић.**

ОГЛАСИ.

ИЗВРСНА ВИНА

26 новч. литра, сремска шљивовица и комовица по 50 новч. литра

у биртији

Мите Штрангарева

код црвеног срца

у Новом Саду. 50 1-3

МОТОР

са 12 коњских снага, врло добар, може се видети, кад ради, продаје се за **2500 круна**, исто се тако врло јефтино продају 3 комада двоструких сандука за ваљке, 3 пара млинских каменова заједно са гвозденим деловима. Нови мотори се уз највеће јемство могу добити на отплату код **Павла Гериха** у Новом Саду у Доситејевој улици 6. Е. 46 1—6

†

Јавна захвала.

Приликом смрти нашег вигда непрежаљеног родитеља

ВЛАДИМИРА БАЈИЋА

указаше нам са многих страна знаке саучешћа. Пријатна нам је дужност овим топло захвалити се на утешној пажњи свима а нарочито пречасној г. г. проти Милану Ћирићу, Вељи Миросављевићу, Ђорђу Велићу, Тоши Милићу, Никанору Чобановићу, славној колегији новосадске срп. велике гимназије, судцима и чиновницима судбеног стола, адвокатима новосадским, као и ученицима српске гимназије и трговачкој омладини, који и дивним појањем олакшаше тугу за милим покојником.

У **Н. Саду,** фебруара 1909. године.

48 1-1 Ожалошћена породица.

ПРОМЕСЕ

Бечко-комуналних срећака

од год. 1874.

Главни згодитак

К 300.000·—

1 згодитак од К **20.000·—**, 1 згодитак од К **10.000·—**, 5 згодитака по К **2000·—**, 12 згодитака по К **500·—** и 2280 згодитака по К **320·—**.

Жребање 1. марта о. г.

Цена К 15·—.

Издаје
МЕЊАЧНИЦА
Централног Кредитног Завода
д. д.
у Новом Саду.

Поштом шаљемо промесе само кад нам се унапред пошаље новац са 35 пот. за поштарину. 44 3—

ОБЈАВА.

Онима, који се већ пријавили за садашњи течај књиговодства, као и онима, који су још ради да се пријаве, саветује се прешно, да што пре учествују у њему, мало да га сврше усмено било писмеиба јер је испит у Бечу одређен већ за ,ни те би темељно оспособљење са свим јоло искључено за оне, који би се још бздоцнили. Писмено се може упитати само уз повратну марку.

37 (5-5) **Проф. Ј. Моган.**
Нови Сад, Футошка улица 104.

СВЕТСКИ ЧУВЕН

БЕРМЕТ

наливен мостарским црним ВИНОМ

може се добити код

Лазара Станковића,

у Стапару (Бачка.)

2 флаше 3 круне франко, свака штација.

12 17-20

Код «ЗЛАТНОГ ЛАФА«.

Телефонски број 118.

Телефонски број 118.

!ВРЛО ЕКОНОМНО!

Препоручује деликатесна и шпецерајска радња

Драгутина Ненадовића

у Новом Саду.

Увек свежег тејбутера, прашке шунке, сира Ементалера, Страхино, Пармазана, Липтауера, Траписта, Императијала, Горгонзоле, Аjденског и других свију врсти сира. — Остсехеринге, шпротне, ролхеринге, биклингхеринге, аншовиз сардине, лакса, моруне, јегуље, маслине, ајвара, ракова конзервираних, **специјалитета сардине, сензарет француске без костију**, француског сенфа, микспикле салату и т. д. Све врсте робе које спадају у деликатесу.

Зеленог и сушеног, као и конзервираног поврћа, најфинијег француског коњака, ликера. Јамајка рума, чаја, **чисте сремске шљивовице** на велико и на мање, француског зејтина за салату, швајцарске чоколаде.

Најфинијих бонбона и картонажа.

Мој **специјалитет у прженој кафи, као и у зеленим кафама, увек на** — — — стоваришту. — — —

Највеће стовариште минералних вода.

Штованим муштеријама стављам до знања, да ми се дала прилика, кад сам путовао по иноземству, да набавим себи извора из кућа првог реда те сам у стању, да по најнижој цени могу продавати робу.

Кавецијама и трговцима чиним изнимне цене у целокупној роби.

Шаљем сву робу бесплатно у кућу за Нови Сад. Осталим страним муштеријама поштом и жељезницом. Трошкове урачунавам по коштању.

Тачна и брза послуга.

Молим, да ме изволите посетити.

49 1-15 С поштовањем.
Драгутин Ненадовић.

Примам на машини
штрикање и потштрикавање
ЧАРАПА
по умереној цени.
Ј. Пандуровић,
6 12— Кошутова улица бр. 25. врата 9.

Одликовани са безброј награда и почасним дипломама.

КАЛМАР и ЕНГЕЛ

ФАБРИКА МОТОРА И МАШИНА

БУДИМПЕШТА, V, Lipót-körut 18.

Препоручује, како за вршаће машине, тако и за маинове своје најпростије бензинске моторе, бензинске локомотиве као и моторе с увлачењем гаса, који се у Стоваришту V., Lipót-körút 18. увек могу видети за време рада.

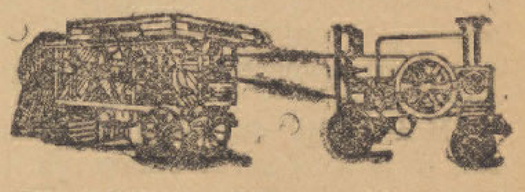

Потпуно јемство за изврсну вршидбу! **Једино постојећа новина!**

Ови мотори једнако иду и услед њихова за чудо простог састава може њима одмах лако управљати ма који и најнеупућенији човек.

Ценовник бесплатно!

Јефтине цене на отплату.

24 11—20

Власник и издавалац: деоничарско друштво »Браник«.

Штампарија деоничарског друштва »Браника«